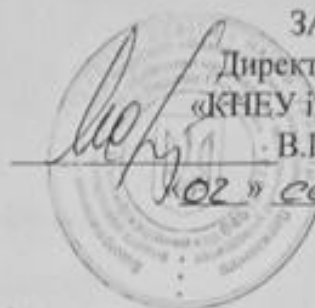

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Вадима Гетьмана»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ФЕК ДВНЗ
«КНЕУ ім.В.Гетьмана»
В.І.Марушевська
02 серпня 2022р

Інструкція № 1
з техногенної безпеки, цивільного захисту, дій на випадок надзвичайних ситуацій
соціального та воєнного характеру.

Ця інструкція визначає дії персоналу у разі виникнення на території коледжу та за її межами надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, а також інших ситуацій, які можуть створювати загрозу життю і здоров'ю працівників. За даною Інструкцією проводиться навчання працівників коледжу діям при аваріях, катастрофах, стихійних лихах, виробничих і побутових травмах, а також надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру.

1. Загальні положення

1.1. Інструкція розроблена згідно з нормами Кодексу цивільного захисту України, інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки (ЦЗ та ТБ)

1.2. Працівники коледжу зобов'язані знати і дотримуватись загальних вимог законодавства України із ЦЗ та ТБ, інструкцій з охорони праці та положення цієї Інструкції, щоб в надзвичайній ситуації змогли оцінити необхідність оперативного інформування керівництва і негайно вжити заходів з ліквідації наслідків події. Працівники повинні усвідомлювати, що особисто несуть відповідальність за своєчасно вжиті заходи щодо запобігання надзвичайних ситуацій.

1.3. Про кожний нещасний випадок або надзвичайну ситуацію в коледжі потерпілий, очевидець або учасник пригоди після надання першої допомоги негайно, використовуючи всі доступні засоби зв'язку, повідомляє керівника підрозділу. Недотримання цієї вимоги може привести до погіршення стану здоров'я потерпілого через відсутність кваліфікованої медичної допомоги, а також може бути причиною несвоєчасного прийняття оперативних заходів з контролю за ситуацією, тобто з мінімізації її наслідків.

1.4. Надзвичайна ситуація - становище на певній території, що склалося в результаті аварії, небезпечного природного явища, катастрофи, стихійного чи іншого лиха, яке може спричинити або спричинило людські жертви, шкоду здоров'ю людей, навколишньому природному середовищу, та порушення умов життєдіяльності людей.

Результатом надзвичайних ситуацій є заподіяна ними шкода (втрата) внаслідок впливу вражаючих та інших факторів на людину, об'єкти промисловості, соціальну сферу, навколишнє природне середовище.

1.5. Надзвичайні ситуації розрізняються за характером джерела на техногенні, природні та інші. У цій Інструкції розглянуті ситуації техногенного та природного характеру, які найбільш можливі на території коледжу, а також ситуації, виникнення яких може створити загрозу життю та здоров'ю працівників.

2. Порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу виникнення надзвичайної ситуації.

- 2.1 Адміністрація у неробочий час оповіщається по телефону (черговим) коледжу, відповідно до списку що знаходиться у нього на робочому місці. У залежності від обстановки оповіщається і решта персоналу.
- 2.2 У робочий час персонал оповіщається про надзвичайну ситуацію за допомогою дзвінків сигналів оповіщення.
- 2.3 При отриманні інформації вмикають сирени, виробничі гудки, що буде означати подання попереджувального сигналу "Увага всім", після чого негайно проводиться у готовність радіотрансляційні та телевізійні приймачі для прослуховування початкового повідомлення.
- 2.4 Кожний працівник коледжу повинен знати сигнали оповіщення цивільного захисту та вміти правильно діяти в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

3. Надзвичайні ситуації в зоні бойових дій або під час війни

3.1. Дії в надзвичайній ситуації або в зоні бойових дій

Зберігати спокій і концентрацію уваги.

Що робити після отримання сигналу «Увага всім»

Якщо ви почули звуки сирен, переривчасті гудки підприємств або звуки гучномовця, що тривають протягом кількох хвилин, це означає попереджувальний сигнал «Увага всім».

Увімкнути телевизор або радіо. Інформація передається офіційними каналами протягом п'яти хвилин після сигналу. Після повідомлення виконувати інструкції. Залишати теле- й радіоканали увімкненими — через них може надходити подальша інформація

Варіанти дій після отримання повідомлення:

1. Залишатися вдома.

При цьому пристосувати своє житло. Повідомити отриману інформацію сусідам.

2. Перейти до укриття або евакуюватися в інший район.

Перед виходом з будинку перекрити газо-, електро- й водопостачання, зачинити вікна та вентиляційні отвори. Взяти із собою індивідуальні засоби захисту дихання і найнеобхідніші речі. Йти до укриття або на збірний евакуаційний пункт. Допомогати тим, хто потребує допомоги.

Як підготуватися:

- дізнатися, де розташовані найближчі укриття і перевірити стан підвального приміщення;
- перевірити наявність аварійного виходу;
- зробити запаси питної і технічної води, продуктів тривалого зберігання;
- перевірити наявність в аптечці засобів надання першої домедичної допомоги й продумати, які ліки можуть знадобитися протягом тривалого часу;
- підготувати засоби пожежогасіння;
- подбати про альтернативні засоби освітлення приміщення на випадок відключення енергопостачання (ліхтарики, свічки);
- підготувати засоби для приготування їжі у разі відсутності газу та електропостачання;
- зібрати найнеобхідніші речі та документи на випадок термінової евакуації або переходу до сховищ;
- подбати про справний стан приватного транспорту й запас палива для вчасної евакуації з небезпечного району;
- подумати про альтернативний обігрів оселі у холодну пору року на випадок відключення централізованого опалення.

3.2. Дії в зоні бойових дій або в надзвичайній ситуації за участі озброєних людей

Не сповіщати про свої майбутні дії і плани малознайомим людям, а також знайомим з ненадійною репутацією.

Завжди носити із собою документ, що посвідчує особу. Гроші та документи тримати в різних місцях.

Тримати біля себе записи про групу крові (свою і близьких родичів) та інформацію про можливі проблеми зі здоров'ям, наприклад алергію на медичні препарати, хронічні захворювання.

Дізнатися, де розташовані сховища та укриття, найближчі до вашої оселі, роботи й місць, які ви часто відвідуєте.

Намагатися яконайменше перебувати поза житлом і роботою, зменшити кількість поїздок без важливої причини, уникати місць скупчення людей.

При виході із приміщень дотримувати правила правої руки й пропускати вперед тих, хто потребує допомоги, — це допоможе уникнути тисняви.

Не вступати у суперечки з незнайомими людьми, щоб уникнути можливих провокацій.

У разі надходження інформації з офіційних каналів державних органів влади про можливу небезпеку передати її іншим людям: родичам, сусідам, колегам;

При появі озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покинути небезпечний район, якщо є змога.

Уникати колон техніки і не стояти біля військових машин, які рухаються.

Поінформувати органи правопорядку, місцеві органи, військових про людей, які здійснюють протиправні та провокативні дії.

У разі потрапляння у район обстрілу сховатися у найближчому сховищі або укритті та не виходити ще деякий час після закінчення обстрілу. Якщо таких сховищ поблизу немає, використовувати нерівності рельєфу, наприклад канави, окопи, вирви від вибухів.

У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу сховищ лягти на землю головою в бік, протилежний до вибухів, і прикрити голову руками або речами.

Якщо поряд з вами поранено людину, надати першу допомогу й викликати швидку, представників ДСНС, органів правопорядку, за необхідності — військових. Не намагатися надати допомогу пораненому, доки не завершився обстріл.

Якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, а також протиправних дій, наприклад арешту, викрадення, побиття, повідомити Національній поліції за телефоном 102.

Яких дій уникати:

- наближатися до вікон, якщо почули постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій, стояти чи перебігати під обстрілом;
- сперечатися з озброєними людьми, фотографувати й робити записи у їхній присутності;

- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуту зброю і боєприпаси;
- торкатися вибухонебезпечних і підозрілих предметів, намагатися розібрати їх чи перенести в інше місце. Натомість негайно повідомити про їхнє розташування територіальним органам ДСНС і Національній поліції за телефоном 101 та 102.

- носити армійську форму або камуфльований одяг. Краще носити одяг темних кольорів, що не привертає уваги. Уникати будь-яких символів, які можуть викликати неадекватну реакцію.

3.3. Дії під час обстрілу стрілецькою зброєю

Під час стрілянини найкраще сховатися у захищеному приміщенні, наприклад у ванній кімнаті або навіть у самій ванні. Якщо це неможливо, варто лягти, прикрившись предметами, які здатні захистити від уламків і куль.

Якщо ви потрапили під стрілянину на відкритому місці, краще впасти на землю та закрити голову руками. Ефективним захистом буде будь-який виступ, навіть тротуар, заглиблення в землі або канава. Укриттям також може стати бетонна сміттєва урна або сходинок ганку. Не ховатися за автомобілями або кіосками, які часто стають мішенями.

Згрупуватися, лягти в позу ембріона. Розвернутися ногами у бік стрілянина, прикривши голову руками та відкривши рот, щоб близький вибух не завдав шкоди барабанним перетинкам. Чекати, доки стрілянина не вщухне, а пострілів не буде протягом принаймні п'яти хвилин.

Якщо ваше житло перебуває в зоні регулярних збройних зіткнень, зміцнити вікна, наприклад клейкою плівкою, щоб уникнути розльоту уламків скла. Бажано закрити вікна, наприклад мішками з піском або масивними меблями.

3.4. Дії під час артобстрілів

Під час артилерійського, мінометного обстрілу або авіаційного нальоту не залишатися в під'їздах, під арками й на сходових клітках.

Небезпечно ховатися в підвалах панельних будинків, біля автомобільної техніки, автозаправних станцій і під стінами будинків із легких конструкцій. Такі об'єкти неміцні, можна опинитися під завалом або травмуватися.

Якщо вогонь артилерії, мінометний обстріл, авіаційне бомбардування застали вас на шляху, негайно лягайте на землю, де є виступ або хоча б у невелике заглиблення. Захист можуть надати бетонні конструкції, окрім тих, які можуть обвалитися або загорітися, траншеї, неглибокі підземні колодязі, широкі труби водостоку й канали.

Закривати долонями вуха та відкривати рот, щоб врятуватися від контузії чи від баротравми.

Не приступати до розбору завалів самостійно, чекайте фахівців з розмінування і представників аварійно-рятувальної служби.

3.5. Дії під час артилерійських обстрілів системами залпового вогню

Снаряд (ракету) можна помітити й зреагувати, залп реактивної установки добре видно. Вночі це яскравий спалах на обрії, а вдень — димні сліди ракет.

Організувати постійне спостереження, постійно тримати в полі зору будівлі та споруди, які розташовані поруч та які можливо використовувати як укриття. Після сигналу спостерігача є декілька секунд для того, щоб сховатись.

Ховатися в підвалі або в іншому заглибленому приміщенні. Вибирати місце в кутку між несучими стінами та недалеко від вікон і дверей, щоб миттєво покинути будинок у випадку потрапляння снаряду.

Не виходити з укриття, не почекавши хоча б 10 хвилин після завершення обстрілу, адже після залпу зазвичай ведеться уточнення результатів стрільби й коригування вогню або зміна позиції.

3.6. Дії при виявленні вибухових пристроїв або підозрілих предметів

- У разі виявлення підозрілих предметів у будівлі (приміщенні), на території коледжу оперативно повідомити про знахідку в правоохоронні органи і керівництву.

- Не чіпати, не розкривати і не переміщати знахідку. Зафіксувати час її виявлення. Пам'ятати: зовнішній вигляд предмета може приховувати його справжнє призначення. В якості камуфляжу для вибухових пристроїв використовуються звичайні побутові предмети, сумки, пакети, згортки, коробки, іграшки і т.ін..

- Не вживати самостійно ніяких дій з предметами, в яких можлива наявність вибухового пристрою: це може призвести до вибуху, численних жертв і руйнувань.

- Не підходити до вибухових пристроїв і підозрілих предметів ближче відстані, зазначеній нижче:

- Граната РГД-5 Не менше 50 м
- Граната Ф-1 Не менше 200 м
- Тротилова шашка масою 200г 45 м
- Тротилова шашка масою 400г 55 м
- Пивна банка 0,33 л 60 м
- Валіза (кейс) 230 м
- Дорожня валіза 350 м
- Автомобіль легковий типу седан 460 м
- Автомобіль легковий типу універсал 580 м
- Мікроавтобус 1240 м

- Постаратися відвести людей якнайдалі від небезпечної знахідки.
- Обов'язково дочекатися прибуття співробітників правоохоронних органів. Не забувати, що ви є важливим очевидцем.
- Забезпечити можливість безперешкодного під'їзду автомашин правоохоронних органів, «швидкої допомоги», органів управління у справах цивільного захисту до місця виявлення вибухових пристроїв.
- Перебувати на робочому місці до прибуття оперативно-слідчої групи для фіксації даних про обставини виявлення предмета.
- При необхідності, забезпечити евакуацію.

4. Дії працівників у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

4.1. Дії у випадку виникнення пожежі, вибуху:

Пожежа - неконтрольоване горіння, що заподіює матеріальний збиток, шкоду життю і здоров'ю громадян, інтересам суспільства і держави. Основні причини пожежі: несправності в електрообладнанні і мережах, порушення вимог технологічних регламентів проведення вогневих робіт, недотримання заходів пожежної безпеки (куріння, розведення відкритого вогню, застосування несправного обладнання тощо), необережне поводження з вогнем. Основні небезпечні фактори пожежі: теплове випромінювання, висока температура, отруйний вплив продуктів горіння (окис вуглецю та ін.), погіршення видимості при задимленні.

Вибух - це горіння, що супроводжується звільненням великої кількості енергії в обмеженому об'ємі за короткий проміжок часу. Вибух призводить до утворення та поширення ударної хвилі з надлишковим тиском, що спричиняє механічний вплив на навколишні предмети. Основні вражаючі фактори вибуху: повітряна ударна хвиля, уламки зруйнованих об'єктів, технологічного обладнання, вибухових пристроїв.

- При загрозі вибуху слід лягти на живіт, захищаючи голову руками, подалі від вікон, закслених дверей, проходів, сходів.
- Якщо стався вибух, вжити заходів до недопущення пожежі та паніки, надати першу допомогу потерпілим.
- Кожен працівник при виявленні осередку загоряння або ознак горіння (задимлення, запах гару, підвищення температури тощо) повинен :
- негайно повідомити про це за телефоном **«101» (пожежна служба)**, при цьому назвати найменування об'єкта, місце пожежі, а також своє прізвище;

Особи, призначені в установленому порядку відповідальними за забезпечення пожежної безпеки, після прибуття до місця пожежі повинні:

- продублювати повідомлення про виникнення пожежі за телефоном «101», оперативно довести до відома керівництво коледжу;
- припинити всі роботи в будівлі крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідації пожежі;
- у разі загрози життю евакуювати студентів, працівників в безпечне місце згідно зі схемою евакуації;
- проконтролювати, щоб усі були евакуйовані із зони пожежі в безпечне місце;
- відключити електрику, газ, організувати виніс майна в безпечне місце та його надійну охорону;
- організувати гасіння пожежі наявними первинними засобами пожегасіння до прибуття пожежної служби;
- забезпечити дотримання вимог безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони і надати допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку загоряння;

При рятуванні потерпілих із охопленого полум'ям приміщення та гасінні пожежі дотримуватись правил:

- перш ніж увійти в приміщення, накритись з головою мокрою ковдрою;
- відчиняти двері в задимлене приміщення обережно, щоб запобігти спалаху полум'я від швидкого припливу свіжого повітря, відчиняючи двері, знаходитись з боку по ходу дверного полотна;
- в сильно задимленому приміщенні рухатись зігнувшись, або поповзом;
- для захисту від чадного газу дихати через зволожену тканину.

При евакуації: приміщення, які горять, і задимлені місця проходити швидко, затримавши подих, захистивши ніс і рот вологою щільною тканиною. У сильно задимленому приміщенні пересуватись поповзом або пригнувшись, в прилеглому до підлоги просторі повітря зберігається чистим довше.

Якщо на людині загорівся одяг, необхідно допомогти скинути його, або загасити: накинати покривало і щільно притиснути. Якщо доступ повітря обмежений, горіння швидко припиниться. Не допускати, щоб людина в палаючому одязі бігла.

Після прибуття пожежного підрозділу керівник коледжу, або особа яка його замінює:

- інформує керівника гасіння пожежі про конструктивні і технологічні особливості об'єкта, прилеглих будівель та споруд;
- повідомляє необхідні відомості для ліквідації пожежі;
- після ліквідації пожежі приймає рішення про подальшу експлуатацію приміщень і доводить інформацію до відома евакуйованих працівників і студентів.

5. Вимоги щодо використання первинних засобів пожежегасіння:

- Пінні вогнегасники (ОВП - 10, ОВП - 50, ОВП - 100, УВП - 250) призначені для гасіння різних речовин і матеріалів (дерево, папір, фарби та ПММ), за винятком електрообладнання, що знаходиться під напругою.
Вогнегасильний склад - розчин піноутворювача;

- Вуглекислотні вогнегасники (ОУ- 2 , ОУ- 3 , ОУ- 5 , ОУ- 6 , ОУ- 7 і т.ін.) призначені для гасіння загорянь різних горючих речовин, за винятком тих, горіння яких відбувається без доступу повітря, а також застосовуються для гасіння електрообладнання, що знаходиться під напругою до 1000В.
Вогнегасильна речовина - двоокис вуглецю.

Для приведення в дію вуглекислотних вогнегасників необхідно розтруб спрямувати на палаючий предмет, зірвати пломбу, висмикнути чеку, натиснути на важіль (або повернути маховичок вентиля ліворуч до упору), направити струмінь на полум'я. Тримати вогнегасник вертикально, перевертати його не потрібно. Щоб уникнути обмороження не торкатися металеві частини розтруба оголеними частинами тіла. При гасінні електрообладнання, що знаходиться під напругою, не допускається підводити до нього розтруб ближче 1м.

- Порошкові вогнегасники (ОП - 1, ОП - 2, ОП - 3, ОП - 5 і т.ін.) призначені для гасіння нафтопродуктів, загорянь на автомобільному транспорті.

Для приведення в дію порошкового вогнегасника зірвати пломбу, висмикнути чеку, натиснути на пусковий важіль і направити струмінь порошку на осередок горіння через насадку.

- Внутрішні пожежні крани (ПК) призначені для подачі води при гасінні твердих горючих матеріалів і горючих рідин.

Внутрішній ПК вводиться в роботу двома працівниками: один прокладає рукав і тримає наготові пожежний ствол для подачі води в осередок горіння, другий - пересуває під'єднання пожежного рукава до ПК і відкриває вентиль для пуску води.

- Азбестове полотно, повсть (кошма) використовуються для гасіння невеликих осередків загоряння будь-яких речовин і матеріалів, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря. Осередок загоряння накривається азбестовим або повстяним полотном для припинення повітря;

- Пісок застосовується для механічного збивання полум'я та ізоляції палаючого або тліючого матеріалу від доступу повітря. Подається в осередок пожежі лопатою або совком.

6 Дії у випадку хімічної аварії

Хімічна аварія - це порушення технологічних процесів на виробництві, пошкодження трубопроводів, смостей, сховищ, транспортних засобів, що призводять до викиду хімічно небезпечних речовин (далі ХНР) в атмосферу в кількостях, які становлять небезпеку для життя і здоров'я людей, функціонування біосфери. Небезпека хімічної аварії для людей і тварин полягає в порушенні нормальної життєдіяльності організму і можливості віддалених генетичних наслідків, а за певних обставин - в летальному результаті при попаданні ХНР в організм через органи дихання, шкіру, слизові оболонки, рани і разом з їжею.

- При отриманні сигналу про хімічну аварію включити радіоприймач для отримання достовірної інформації про аварію і рекомендації що до дій.
- Провести негайну максимальну герметизацію приміщень: щільно закрити двері, вікна, вентиляційні отвори, щілини в них заклеїти папером або скотчем.
- Відключити електропобутові прилади.
- При зараженні парами аміаку зібрати працівників і студентів в підвальному приміщенні коледжу.
- Для захисту органів дихання використовувати ватно-марлеву пов'язку або підручні вироби з тканини, змоченій у воді або 2-5 %-ному розчині лимонної або оцтової кислоти.
- При зараженні парами хлору зібрати працівників і студентів на верхніх (починаючи з 4) поверхах коледжу. Для захисту органів дихання використовувати ватно-марлеву пов'язку або підручні вироби з тканини, змоченій у воді або 2-5% -ному розчині харчової соди.
- При наявності часу і незначній концентрації ХНР провести евакуацію постійного складу та студентів згідно з рішенням та наказом керівництва закладу.
- На залізничних і автомобільних магістралях, пов'язаних з транспортуванням ХНР, небезпечна зона встановлюється в радіусі 200 м від місця аварії. Входити в небезпечну зону забороняється.
- 4.2.8. При підозрі на ураження ХНР припинити будь-які фізичні навантаження, прийняти рясне пиття (молоко, чай) і негайно звернутися до лікаря.
- Вхід в будинки дозволяється тільки після контрольної перевірки вмісту в них ХНР.
- Утримуватися від вживання водопровідної води - до офіційного висновку про її безпеку.
- На зараженій місцевості рухатися швидко, але не бігти, піднімаючи пил, не торкатися навколишніх предметів, не наступати на пролиту рідину або порошкоподібні розсипи невідомих речовин.
- Виявивши краплі невідомих речовин на шкірі, одязі, взутті та засобах індивідуального захисту, зняти їх тампоном з паперу, ганчір'я або носовою хусткою.
- Після виходу із зони зараження зняти верхній одяг і залишити його на вулиці, прийняти душ (пройти санітарну обробку), ретельно промити очі і прополоскати рот. Заражений одяг випрати (якщо неможливо - утилізувати). Провести ретельне вологе прибирання приміщення.

7. Дії при загрозі радіоактивного зараження

При аваріях на АЕС, а також при ядерному вибуху утворюється радіоактивне зараження місцевості - підступний і небезпечний вражаючий фактор. Радіоактивними речовинами заражаються повітря, місцевість, будівлі та споруди і всі предмети, що знаходяться на території, що потрапила в зону. Перебування незахищених людей і тварин на місцевості, що заражена радіоактивними речовинами, неприпустимо.

Небезпечність радіоактивного зараження полягає в тому, що радіоактивні речовини не мають ніяких зовнішніх ознак, а вплив радіоактивних випромінювань на людину або тварину невідчутно, ніяких подразнюючих чи больових відчуттів вони не викликають. Радіоактивні речовини можна виявити тільки за допомогою спеціальних дозиметричних приладів (індикаторів радіоактивності, рентгенометрів та ін.)

Найкращим захистом населення від радіоактивних речовин є спеціально обладнані споруди. Але при їх відсутності надійний захист можна знайти в добре обладнаному підвалі, землянці, шіліні.

При отриманні інформації про радіаційну небезпеку необхідно провести наступні захисні заходи:

- Щільно закрити вікна, двері, виключивши попадання пилу в приміщення.
- Щодня не менше 2 -х разів проводити вологе прибирання в приміщеннях.
- Без необхідності не виходити на вулицю, не відкривати вікна і двері.
- В їжу використовувати тільки консервоване молоко і харчові продукти, що не зазнали радіоактивного забруднення.
- Продукти харчування помістити в поліетиленові пакети, зробити запаси води в закритих посудинах.
- Обладнати входні двері м'якими шторами, перед дверима поставити ємність з водою, постелити килимок.

Не можна вживати в їжу:

- молоко від худоби, яка знаходилася на пасовищі в момент аварії або після неї;
- овочі, що росли на відкритому ґрунті;
- рибу, виловлену в відкритому водоймищі;
- воду з відкритого водоймища або ємності.

У разі пересування на відкритій місцевості необхідно використовувати підручні засоби захисту:

- органів дихання - прикрити рот і ніс змоченою водою марлевою пов'язкою, носовою хусткою, рушником або будь-якою частиною одягу;
- шкіри - предметами одягу і головними уборами, на ноги надіти гумові чоботи.

7.1. Прийом йодистих препаратів забезпечить захист щитовидної залози від накопичень радіоактивного йоду. Використовувати препарати в строго рекомендованих дозах. Протягом 7 днів щодня приймати по одній таблетці (0,125 г) йодистого калію. Дітям до 2 -х років - 1 / 4 частину таблетки . При відсутності таблеток йодистого калію можна вживати: 3-5 крапель 5 % розчину йоду на склянку води, дітям до 2 -х років -1-2 краплі

Увага: Вагітним жінкам препарати йоду протипоказані!

8. Дії у випадку обвалення будівель, споруд

Повне або часткове раптове обвалення будівлі - це надзвичайна ситуація природного або техногенного характеру, також виникнення цієї ситуації можливо з причини помилок, допущених на етапі проектування, внаслідок порушення проекту при веденні будівельних робіт, при порушенні правил монтажу, введення в експлуатацію будівлі (окремих його частин) з великими недоробками або порушенні правил експлуатації будівлі.

Причиною обвалення будівлі часто може бути вибух, як наслідок терористичного акту, неправильної експлуатації агрегатів, газопроводів, необережного поводження з вогнем, зберігання в будівлях легкозаймистих і вибухонебезпечних речовин.

Раптове обвалення будівлі призводить до виникнення пожежі, руйнування комунально - енергетичних мереж, утворення завалів, травмування та загибелі людей. Почувши вибух або виявивши, що будівля втрачає свою стійкість, треба негайно покинути її.

- Залишаючи приміщення, спускатися сходами, а не ліфтом: він у будь-який момент може зупинитися.
- Не панікувати, не влаштовувати тисняву в дверях при евакуації. Зупиняти тих, хто збирається стрибати з балконів (поверхів вище першого) і через засклені вікна.
- Якщо відсутня можливість залишити будівлю, зайняти безпечне місце: прорізи капітальних внутрішніх стін, кути, утворені капітальними внутрішніми стінами, під каркасами балконів (вони захищають від падаючих предметів і уламків). Відкрити двері з приміщення, щоб забезпечити вихід.
- Не піддаватися паніці і зберігати спокій. Триматися подалі від вікон, електроприладів.
- Якщо виникла пожежа, негайно спробуйте загасити її. Телефон використовувати тільки для виклику представників правоохоронних органів, пожежної охорони, лікарів, рятувальників.
- Не користуватися сірниками: існує небезпека вибуху внаслідок витоку газу.
- Опинившись на вулиці, не стояти поблизу будівлі. Перейти на відкритий простір.

9. Дії у випадку перебування під завалом

- Дихати глибоко, не піддаватися паніці, не падати духом. Зосередитися на найважливішому. Вірити: допомога прийде обов'язково.
- По можливості надати собі першу допомогу.
- Пристосуватися до обстановки і озирнутися, пошукати вихід. Постаратися визначити, де знаходиться і чи не має поруч інших людей: прислухатися, подати голос.
- Слід пам'ятати: людина здатна витримати спрагу і голод протягом тривалого часу, якщо не буде марно витрачати енергію.
- Пошукати в кишенях або поблизу предмети, щоб подати світлові або звукові сигнали: ліхтарик або металеві предмети, якими можна постукати по трубі або стіні (привернути увагу рятувальників).
- Якщо єдиним виходом є вузький лаз - протиснутися через нього. Для цього розслабити м'язи і рухатися, притиснувши лікті до тіла.

10. Дії у випадку виникнення надзвичайних ситуацій природного характеру

Дії під час заметілі та снігових заметах:

Сніговий замет - це лихо, пов'язане з сильним снігопадом тривалістю більше 12 год, при швидкості вітру понад 15 м / с.

Заметіль - перенесення снігу вітром у приземному шарі повітря. Розрізняють буревій, низову і загальну хуртовину. При поземці та низовій хуртовині відбувається перерозподіл снігу, що випав раніше, при загальній хуртовині крім того, і випадання опадів.

Хуртовини та снігові замети типові для деяких районів України. Снігом заносяться дороги, окремі будівлі. Видимість на дорогах знижується до 20 - 50 м.

Можливе часткове руйнування легких будівель і дахів, обрив повітряних ліній електропередач та зв'язку.

- Отримавши попередження про сильну заметіль, перейти з легких будівель в міцні будівлі; щільно закрити вікна, двері, горючі люки і вентиляційні отвори.
- Підготуватися до можливого відключення електроенергії.
- Підготувати інструмент для прибирання снігу, теплий одяг і взуття.
- Під час сильної хуртовини виходити з будівлі у виняткових випадках.
- На автомобілі можна рухатися тільки по великих дорогах і шосе. При виході з машини не відходити від неї за межі видимості. Зупинившись на дорозі, подати сигнал тривоги переривчастими гудками, підняти капот або повісити яскраву тканину на антену. Чекати допомоги в автомобілі, при цьому залишити мотор включеним, відкривши скло для забезпечення вентиляції і запобігання отруєння чадним газом.

11. Дії під час ожеледі (ожеледниці)

Ожеледь - це шар щільного льоду, що утворився на поверхні землі, тротуарах, проїжджій частині вулиці і предметах (дерева, дроти і т.ін.) при намерзанні переохолодженого дощу і мряки (туману). Спостерігається при температурі повітря нижче 0° С. Корка льоду може досягати декількох сантиметрів.

Ожеледниця - це тонкий шар льоду на поверхні землі, що утворюється після відлиги або дощу в результаті різкого похолодання.

Якщо в прогнозі погоди дається повідомлення про ожеледь або ожеледницю, прийняти заходи для зниження ймовірності отримання травми:

- підготувати неслизьке взуття, прикріпити на підбори металеві набійки або поролон, а на суху підошву наклеїти лейкопластир, ізоляційну стрічку або вологостійкий наждачний папір;
- пересуватися обережно, не поспішаючи, наступаючи на всю підошву, при цьому ноги повинні бути злегка розслаблені, руки вільні;
- переміщатися по тротуарах, посипаних піском.
- Послизнувшись, присісти, щоб знизити висоту падіння. У момент падіння постаратися згрупуватися і, перекотившись, пом'якшити удар.
- Обледеніння проводів часто супроводжується їх обривом. У цьому випадку особливу увагу слід звертати на проводи ліній електропередачі, контактних мереж електротранспорту. Побачивши обірвані дроти, повідомити про це керівництву.
- При отриманні травми звертатися до пункту невідкладної медичної допомоги.

12. Отримавши у коледжі попередження про можливі природні лиха, необхідно:

- довести до працівників обстановку та поставити завдання у відповідності до розпорядження управління з питань НС;
- підготувати необхідні інструменти та матеріали, провести попереджувальні інженерно-технічні заходи;
- обмежити вихід з коледжу студентів, працівників;
- поставити чергових з метою недопущення виходу з приміщення коледжу студентів по одиниці;
- довести до усіх студентів правила поведінки при снігових заметах та ожеледницях;
- організувати спостереження за обстановкою на території коледжу;
- підготувати засоби аварійного освітлення.

13. Дії під час сильної спеки, посухи

Сильна спека характеризується перевищенням середньої плюсової температури навколишнього повітря на 10 і більше градусів протягом декількох днів.

Засуха - тривала і значна нестача опадів, частіше при підвищеній температурі і зниженій вологості повітря.

Небезпека полягає в перегріванні організму людини, тобто підвищення температури його тіла вище 37,1° С.

Критичний стан настає при тривалому і (або) сильному перегріванні, здатному привести до теплового удару і порушення серцевої діяльності.

Симптомами перегрівання є: почервоніння шкіри, сухість слизових оболонок, сильна спрага. Можлива втрата свідомості, зупинка серця і дихання.

- Для зниження загрози теплового удару застосувати додатковими ємностями з водою.
 - Пересуватися не поспішаючи, намагатися частіше перебувати в тіні.
 - Приготувати електропобутові прилади (вентилятори, кондиціонери).
 - Носити світлий повітропроникний одяг (бажано з бавовни), головний убір.
- Пам'ятати: обпалена шкіра перестає виділяти піт і охолоджуватися.
- Не вживати пиво та інші алкогольні напої: це призводить до погіршення загального стану організму.
 - Порадитися з лікарем: чи потрібне додаткове вживання солі під час спеки.

- При тепловому ураженні перейти в тінь, на вітер або прийняти душ, повільно випити багато води. Постаратися остудити своє тіло, щоб уникнути теплового удару.
- У разі втрати свідомості хтось з оточуючих повинен провести реанімаційні заходи (зробити непрямий масаж серця і штучне дихання).
- Пам'ятати: під час посухи зростає ймовірність пожеж.

14. Дії під час грози

Блискавка - це гігантський електричний іскровий розряд. Супроводжується спалахом і громом. Температура розряду блискавки доходить до 30 000° С. Дерево при ударі блискавки розщеплюється і може загорітися внаслідок внутрішнього вибуху через миттєве випаровування всієї вологи деревини. Пряме попадання блискавки в людину, як правило, закінчується летальним результатом. Розряд електрики проходить по шляху найменшого опору. Отже, блискавка вразить в першу чергу високий предмет: щоглу, дерево і т.ін.

Для зниження небезпеки ураження блискавкою об'єктів промисловості, будівель і споруд влаштовується блискавкозахист у вигляді заземлених металевих щогл і натягнутих високо над спорудами об'єкта проводів.

- Блискавка небезпечна, коли чути шум грому. У цьому випадку вжити заходів обережності: закрити вікна, двері, вентиляційні отвори.
- Під час грози не підходити близько до електропроводки, блискавковідводу, водостоків з дахів, антени, не стояти поруч з вікном. По можливості вимкнути електропобутові прилади.
- Перебуваючи на відкритому майданчику, сховатися на ділянці з низькорослою рослинністю, не ховатися поблизу високих дерев. Спуститися в низину.
- На відкритому майданчику, за відсутності укриття (будівлі), не лягати на землю, підставляючи електричному струму все своє тіло, сісти навпочіпки, обхопивши руками ноги.
- Під час грози негайно припинити зовнішні роботи. Металеві предмети (інструмент, пристосування, механізми і т.ін.) покласти в сторону, відійти від них на відстань 20-30 метрів.
- Перебуваючи під час грози в автомобілі, не залишати його. Закрити вікна і опустити антену радіоприймача.
- Вимкнути мобільні телефони.

15. Дії у випадку урагану, бурі

Ураган - це атмосферний вихор великих розмірів зі швидкістю вітру до 120 км / год, а в приземному шарі - до 200 км / год.

Буря - тривалий дуже сильний вітер зі швидкістю більше 20 м / с. Спостерігається при проходженні циклону і супроводжується хвилюванням на морі і руйнуваннями на суші.

Смерч - атмосферний вихор, що виникає в грозовій хмарі і поширюється вниз, часто до поверхні Землі у вигляді темного хмарного рукава діаметром в десятки і сотні метрів. Існує недовго, переміщаючись разом з хмарию.

Небезпека для людей при особливо небезпечних природних явищах полягає в руйнуванні дорожніх і мостових покриттів, споруд, повітряних ліній електропередачі та зв'язку, наземних трубопроводів, а також у ураженні людей уламками споруд, осколками скла, що летять з великою швидкістю. Люди також можуть загинути і отримати травми у випадку повного руйнування будівель.

При пилових бурях небезпечні скупчення пилу («чорні бурі») на полях, дорогах і в населених пунктах, а також забруднення води.

Основними ознаками виникнення урагану, бурі і смерчу є: посилення швидкості вітру і різке падіння атмосферного тиску; зливи; нагін води.

Після отримання сигналу про можливість виникнення урагану, бурі, смерчу:

- закрити вікна в приміщеннях;
- звільнити підвіконня від сторонніх предметів;
- перебуваючи в будівлі, відійти від вікон і зайняти безпечне місце коло стін внутрішніх приміщень, в коридорі.

У темний час доби при відсутності електроенергії використовувати автономні ліхтарі, лампи, свічки.

Перебуваючи під час урагану, бурі або смерчу на відкритій місцевості або вулицях населеного пункту:

- триматися якомога далі від будівель, мостів, естакад, ліній електропередачі, щогл, дерев, зовнішніх
- рекламних щитів;
- для захисту від уламків і осколків скла використовувати листи фанери, картонні та пластмасові
- ящики, дошки та інші підручні засоби;
- не заходити до пошкоджених будівель: вони можуть обрушитися при нових поривах вітру;
- укриватися на дні дорожнього кювету, в ямах, ровах, вузьких ярах, щільно притискаючись до землі,
- закривши голову одягом чи гілками дерев;
- не залишатися в автомобілі, вийти з нього і сховатися, як зазначено вище.

При пиловій бурі закрити обличчя марлевою пов'язкою, хусткою, шматком тканини, а очі окулярами.

Отримавши у коледжі попередження про можливість виникнення урагану, бурі, смерчу:

- викладачів, студентів, працівників постійно інформувати про обстановку;
- зібрати студентів у навчальних кабінетах, не допускати виходу на вулицю по одинці, припинити заняття поза приміщень коледжу;
- закрити вікна, двері;
- організувати нагляд за розвитком обстановки на території коледжу під час проходження урагану.

16. Дії при виникненні різних нештатних ситуацій

- Дії у разі вчинення терористичного акту (вибуху)
- негайно покинути місце події, так як поруч можуть перебувати додаткові вибухові пристрої. Вийти з будівлі на вулицю або сховатися в укритті, якщо таке є у наявності.
- Триматися подалі, наскільки це можливо, від високих будівель, скляних вітрин або транспортних засобів.
- Якщо поблизу знаходяться співробітники правоохоронних органів, виконувати їх вказівки.
- Якщо співробітники правоохоронних органів ще не прибули, негайно зателефонувати їм. Не створювати натовп і не приєднуватися до нього.
- Володіючи інформацією, яка зможе допомогти затримати підозрюваних і визначити місцезнаходження транспортного засобу, причетного до терористичного акту, оперативно повідомити про це в правоохоронні органи.

17. Дії при надходженні погрози по телефону

Не залишати без уваги жодного подібного дзвінка.

Передавати отриману інформацію в правоохоронні органи і керівництву коледжу.

Запам'ятати стать, вік того, хто телефонував, і особливості його мови:

- голос: гучний (тихий), високий (низький);
- темп мови: швидкий (повільний);
- вимова: виразна, спотворена, із заїканням, шепелявість, з акцентом або діалектом;
- манера мови: розв'язна, з глузуванням, з нецензурними виразами.
- Постаратися визначити звуковий фон (шум автомашин чи залізничного транспорту, звук теле- і радіоапаратури, голоси і т.ін.).

- Визначити характер дзвінка: міський чи міжміський.
- Зафіксувати час початку розмови і його тривалість.

У ході розмови постаратися отримати відповідь на наступні питання:

- куди, кому, за яким телефоном дзвонить ця особа;
- які конкретні вимоги висуває;
- висуває вимоги особисто, виступає в ролі посередника або представляє якусь групу осіб;
- як і коли з ним можна зв'язатися;
- кому ви можете або повинні повідомити про цей дзвінок.
- Постаратися домогтися від того, хто дзвонить, максимального проміжку часу доведення його вимог до посадових осіб, або для прийняття керівництвом рішення.
- У процесі розмови постаратися повідомити про дзвінок безпосередньому керівнику, керівництву коледжу. Якщо цього не вдалося зробити, повідомити про дзвінок негайно після закінчення розмови.
- Не поширювати відомості про факт загрози серед працівників.
- При наявності автоматичного визначення записати номер на папері.

18. Дії при надходженні загрози в письмовій або електронній формі

- Вжити заходів до збереження та оперативної передачі листа (записки, диска і т.ін.) в правоохоронні органи і керівництву коледжу.
- По можливості, лист (записку, диск і т.д.) покласти в чистий поліетиленовий пакет.
- Не залишати на документі відбитки своїх пальців.
- Якщо документ у конверті, розкривати його з лівого або правого боку, відрізаючи кромки ножицями.
- Зберегти все: сам документ, конверт, упаковку, весь вміст. Нічого не викидати.
- Не знайомити зі змістом листа (записки, диска і т.ін.) інших осіб.
- Запам'ятати обставини отримання або виявлення листа (записки, диска і т.д.).
- На анонімних матеріалах не робити написи, підкреслювати, обводити окремі місця в тексті, писати резолюції та вказівки. Не згинати, не змінювати, не зшивати, не склеювати їх.
- Анонімні матеріали направити до правоохоронних органів із супровідним листом, в якому вказати вид, кількість, яким способом і на чому виконані, з яких слів починається текст, наявність підпису і т.ін., а також обставини виявлення чи отримання.

19. Дії при аваріях на комунальних системах

Аварії на комунальних системах життєзабезпечення населення: електроенергетичних, каналізаційних, водопровідних і теплових - рідко супроводжуються загибеллю людей, однак вони створюють труднощі життєдіяльності, особливо в холодну пору року.

Аварії на електроенергетичних системах можуть викликати довгострокову перерву в електропостачанні споживачів, а також ураження людей електричним струмом.

Аварії на каналізаційних системах сприяють масовому викиду забруднюючих речовин та погіршення санітарно-епідеміологічної обстановки.

Аварії на теплових мережах в зимовий час року призводять до неможливості проживання населення в не опалювальних приміщеннях і його вимушеної евакуації.

- Повідомити про будь-яку аварію на комунальних системах керівнику підрозділу, викликати аварійну службу.
- При скачках напруги в електричній мережі, або її відключенні, негайно знеструмити всі електропобутові прилади, висмикнути вилки з розеток, щоб під час вашої відсутності при раптовому включенні
- електрики не сталася пожежа.
- Не наближатися ближче 5-8 м до обірваних проводів, або проводів, що провисли і не торкатися до них.

- Відстань, на яку розтікається електрострум по землі, може бути від 2 м (суха земля), до 30 м (волога).

- Якщо провід, який був під напругою, обірвався і впав поблизу, виходити із зони ураження струмом слід дрібними кроками або стрибками (тримаючи ступні ніг разом), щоб уникнути ураження кроковою напругою.
- При зникненні у водопровідній системі води закрити всі відкриті до цього крани.
- Для вживання використовувати наявну у продажу питну воду.

• У разі відключення центрального опалення для обігріву приміщення використовувати електрообігрівачі тільки заводського виготовлення (ні в якому разі саморобні). В іншому випадку висока ймовірність пожежі або виходу з ладу системи електропостачання.

• Для збереження в приміщенні тепла заклеїти щілини у вікнах. Одягти теплий одяг і прийняти профілактичні лікарські препарати від застуди.

• При прориві трубопроводів центрального опалення відключити електропобутові прилади (по можливості, відключити електропостачання приміщення на розподільному щиті), повідомити керівника підрозділу, зібрати необхідні документи, які можуть зіпсуватися від контакту з водою, і вийти з приміщення до прибуття працівників аварійної служби.

20. Дії при аварії з витоком газу

• Відчувши в приміщенні (будинку) запах газу, негайно поставити до відома керівника, подзвонити за телефоном «104».

• При цьому не курити, не запалювати сірників, не вмикати і не вимикати світло і електроприлади: іскра може запалити накопичений в приміщенні газ і викликати вибух.

• Провітрити приміщення, відкривши всі двері і вікна.

• Покинути приміщення і не заходити в нього - до зникнення запаху газу.

• При появі у оточуючих ознак отруєння газом винести їх на свіже повітря і покласти так, щоб голова знаходилася вище ніг. Викликати «швидку допомогу».

21. Дії у випадку аварії на залізничному транспорті під час прямування до місця відрядження

Основними причинами аварій та катастроф на залізничному транспорті є несправність шляху, рухомого складу, засобів сигналізації, блокування, а також помилки диспетчерів, неуважність і халатність машиністів.

Найчастіше відбувається сходження рухомого складу з рейок, зіткнення, наїзди на перешкоди на переїздах, пожежі і вибухи безпосередньо у вагонах.

• При екстреному гальмуванні закріпитися, щоб не впасти: схопитися за поручні і впертися ногами в стіну або сидіння. Найбезпечніше опуститися на підлогу.

• Після першого удару не розслаблятися і тримати всі м'язи напруженими, поки не стане остаточно ясно: руху більше не буде.

• Вибратися з вагона через двері або вікна - аварійні виходи (залежно від обставин): висока ймовірність пожежі. При необхідності, розбити вікно важкими предметами.

• Покинувши вагон, вибиратися за межі залізничного полотна, взявши з собою документи, гроші, одяг і коври.

• Перш ніж вийти з купе в коридор, підготувати захист органів дихання: шапки, шарфи, шматки тканини, змочені водою. Пам'ятати: при пожежі матеріал, яким облицьовані стіни вагонів виділяє токсичний газ, небезпечний для життя.

• Опинившись зовні, брати участь у рятувальних роботах: допомогти пасажиром інших купе розбити вікна, евакуювати постраждалих і т. ін..

• Якщо при аварії розлилося паливо, відійти від поїзда на безпечну відстань: можливі пожежа і вибух.

22. Дії у випадку аварії на автомобільному транспорті

Близько 75 % всіх аварій на автомобільному транспорті відбувається через порушення водіями Правил дорожнього руху. Найбільш небезпечні види порушень: перевищення швидкості, ігнорування вимог дорожніх знаків і розміток, виїзд на смугу зустрічного руху і управління автомобілем в нетверезому стані.

Часто призводить до аварій поганий стан дороги, несправність машин: на першому місці - гальма, на другому - рульове управління, на третьому - колеса, шини. Особливість автомобільних аварій полягає в тому, що 80 % поранених гине в перші три години (за крововтрати).

- При неминучості зіткнення слід не піддаватись паніці: це дозволить управляти машиною до останньої можливості. Максимально напружити всі м'язи і не розслаблятися - до повної зупинки.

- Зробити все, щоб уникнути зустрічного удару: кювет, паркан, чагарник або дерево - краще зустрічного автомобіля. Пам'ятати: при зіткненні з нерухомим предметом удар лівим або правим крилом гірше, ніж бампером.

- При неминучості удару - захищати голову. Якщо автомашинка йде на малій швидкості, щільно притиснутися до сидіння спиною і, напружуючи всі м'язи, впертися руками в кермо. Якщо ж швидкість перевищує 60 км / год і ремінь безпеки не пристебнутий, притиснутися грудьми до рульової колонки.

- Пасажиру, який знаходиться на передньому сидінні, закрити голову руками і завалитися на бік.

- Сидячи на задньому сидінні, постаратися впасти на підлогу.

- Після аварії визначитися, в якому місці автомобіля і в якому становищі перебуваєте, чи не горить автомобіль і чи не підтікає бензин (особливо при перекиданні).

- Якщо двері заклинені, покинути салон через вікна, відкривши їх або розбивши.

- Вибравшись з машини, відійти від неї якнайдалі: можливий вибух.

- У тролейбусі (автобусі), за відсутності вільних місць для сидіння, встати в центрі салону, тримаючись за поручень для більшої стійкості. Звернути увагу на розташування аварійних і запасних виходів.

- При аварії можлива паніка і тиснява біля виходів. У цьому випадку слід скористатися аварійним виходом, висмикнувши спеціальний шнур і видавивши скло.

- У разі пожежі в салоні повідомити про це водієві, відкрити двері (за допомогою аварійного

- відкривання), аварійні виходи або розбити скло вікна. При наявності в салоні вогнегасника вжити заходів до ліквідації пожежі. Захистити органи дихання від диму (хусткою, шарфом і т.ін.).

- При сильному загорянні відійти якнайдалі від транспортного засобу: може статися вибух бака з паливом.

- Повідомити про загоряння в пожежну охорону, використовуючи всі можливі засоби зв'язку.

23. Дії у випадку пошкодження приладів з ртутним заповненням

Якщо внаслідок необережного поводження з приладами (лампи, термометри та ін.) ртуть пролилася на обладнання або на підлогу приміщення, або ртуть виявлена в металобрухті, негайно припинити роботи і повідомити про подію керівництво.

З частинами розбитих предметів і підлогою приміщення повинна бути проведена демеркуризація відповідальним в підрозділі за збір, зберігання та облік відпрацьованих ртутних ламп.

Демеркуризація включає в себе три обов'язкових етапи:

- механічне очищення від ртуті приміщення, обладнання, приладів, підлоги за допомогою совка або спеціальної груши з тонким наконечником;
- хімічну обробку забруднених ртуттю поверхонь;
- вологе прибирання приміщення.

До демеркурізаторов відносяться:

- 20 % -ний водний розчин хлорного заліза (приготування розчину здійснюється на холоді);
- мильно-содовий розчин (4 %-ний розчин мила в 5 %-ному водному розчині соди);
- 0,2 % -ний водний розчин марганцевокислого калію, підкисленого соляною кислотою (5 мл кислоти, питома вага - 1,19 на 1 л розчину марганцевокислого калію).

Зібрана при демеркурізації ртуть здається в спеціальне тимчасове місце зберігання з подальшою здачею на спеціалізоване підприємство для утилізації. Ртуть повинна зберігатися в товстостінних скляних посудинах з щільно притертими конусними пробками, що виключають надходження парів ртуті у приміщення.

24. Правила безпечного поводження на воді

Пам'ятати про безпеку, суворо дотримувати правил поведінки на воді.

Причини загибелі людей на воді:

- вири, що затягують навіть досвідчених плавців;
- підводні плинні, які паралізують волю людини, що пливе;
- водорості, що сковують рух плавця;
- сильна течія у швидкій річці, яка виснажує сили плавця;
- переохолодження у воді;
- перевтомлення м'язів, викликане тривалою роботою без розслаблення безперервного плавання одним стилем;
- купання незагартованого плавця у воді з низькою температурою.

Основні умови безпеки:

- вибирати й правильно обладнувати місця купання;
- навчати дорослих і дітей плаванню;
- дотримувати правил поведінки під час купання і катання на плавзасобах;
- контролювати дітей у воді.

Загальні правила поведінки на воді

Перед купанням рекомендовано пройти огляд у лікаря.

Відпочивати на воді (купатися, кататися на човнах) тільки у спеціально відведеному та обладнаному для цього місці.

Не купатися поодиночі біля крутих, стрімчастих і зарослих густою рослинністю берегів.

Безпечніше відпочивати на воді у світлу частину доби.

Купатися в спокійну безвітряну погоду, за температури води не нижче ніж + 18 °С, повітря — не нижче ніж + 24 °С. Заходити у воду повільно, дозволяючи тілу адаптуватися до зміни температури повітря і води. У воді перебувати не більше ніж 15 хв.

Після купання не рекомендується приймати сонячні ванни, краще відпочити у тіні.

Після прийняття їжі купатися можна не раніше ніж через 1,5—2 год.

Перед тим, як стрибати у воду, переконатися в безпеці дна й достатній глибині водоймища.

Пірнати можна лише там, де є для цього достатня глибина, прозора вода, рівне дно.

Кататися на човні (малому плавзасобі) тільки після того, як отримали дозвіл та реєстрацію у чергового по човновій станції.

Під час купання не робити зайвих рухів, не тримати м'язи у постійному напруженні, не гнатися за швидкістю просування на воді. Не порушувати ритму дихання, не перевтомлювати себе. Не брати участь у великих запливах без дозволу лікаря і необхідних тренувань.

Заборонено:

- купатися в місцях, які не визначені та не обладнані для купання людей;
- залазити на попереджувальні знаки, буї, бакени;
- стрибати у воду із човнів, катерів, споруджень, не призначених для цього;
- пірнати з містків, дамб, причалів, дерев, високих берегів;
- використовувати для плавання небезпечні засоби, як-от дошки, колоди, камери від автомобільних шин, надувні матраци та інше знаряддя, не передбачене для плавання;
- плавати на плавзасобах на пляжах та інших місцях, які відведені для купання;

- вживати спиртні напої під час купання;
- забруднювати воду й берег (кидати пляшки, банки, побутове сміття тощо), прати білизну та одяг, купати домашніх тварин у місцях, відведених для купання;
- підпливати близько до плавзасобів, які плывуть неподалік від місць купання;
- грати у воді в грубі ігри, які пов'язані з обмеженням руху рук і ніг;
- подавати помилкові сигнали небезпеки;
- заходити глибше ніж до поясу дітям, які не вміють плавати;
- купатися дітей без супроводу дорослих.

Дії у разі нещасного випадку, що стався під час катання на човні або купання

Якщо човен перекинувся, головне — не розгубитися. Човен, що перекинувся, добре тримається на воді. Зберігати спокій і до прибуття рятувальників триматися за човен, штовхаючи його до берега.

Якщо потрапили у сильну течію, плисти за течією, періодично відпочиваючи на спині, повільно наближаючись до берега.

Якщо потрапили у вир, набрати якнайбільше повітря, зануритися у воду і, зробивши сильний ривок убік за течією, спливати на поверхню.

Якщо опинилися у воді під час шторму, вибрати найбільш сильну попутну хвилю, наблизитися на ній до берега і вибігти на нього. Якщо це не вдається зробити, схопитися за водорості чи прибережне каміння і всіма силами утриматися, упираючись пальцями ніг, доки не спаде хвиля, потім зіскочити й вибігти за межу прибою.

Від переохолодження або різкого переходу із зони теплої води у зону холодної з'являються судоми, що зводять руки і ноги. У цьому випадку негайно перемінити стиль плавання, найкраще лягти на спину й плисти до берега. Намагатися утриматися на поверхні води й кликати на допомогу.

Якщо заплуталися у водоростях, не робити різких рухів і ривків, щоб петлі рослин не затяглися щільніше. Лягти на спину й намагатися м'якими, спокійними рухами виплисти у бік, звідкіля приплили. Якщо це не допоможе, підтягнути ноги, обережно звільнитися від рослин руками.

У разі переохолодження у воді, перевтомлення м'язів тощо перемінити стиль плавання і, якщо є змога, вийти з води. Якщо неможливо негайно вийти з води, діяти таким чином:

- при відчутті стягування пальців руки швидко із силою стиснути пальці кисті руки у кулак, зробити різкий відштовхуючий рух рукою у зовнішній бік і розтиснути кулак;
- при судомі литкового м'яза, підігнувшись, двома руками обхопити ступню постраждалої ноги та із силою піджати ногу в коліні поперед себе.

Розробив заступник директора з АГР.

Ю.М. Бондар